

ՄԵԼԻ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարվանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 7 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
Խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գերմանական կայսրի նոր հայեցակէտը.—Ներ-
քին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մի գիծ մեր դպրոցական
կեանքից. Նամակ երեւանից. Ներքին լուրերը.—
ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Հանրապետական Ձրան-
սիրան. Տեղեկութիւններ թիւրքաց Հայաստա-
նից.—Արտաքին լուրերը.—Հետ-Ա.Գ.ԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅ-
ՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Նախկին
ուսանողի յիշողութիւններից:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՅՈՐԻ ՆՈՐ ՀԱՅԵՍՏԱՆԻՐԸ

Երբ հանգուցեալ Ֆրիդրիխ III ազատա-
միտ կայսրը անցեալ տարի վախճանվեց և
գերմանական գահի վրա նստեց նրա որ-
դին, այժմեան Վիլհելմ կայսրը, ամենքը ի-
րաւամբ սպասում էին որ գերմանական
կառավարութիւնը նորից կը հետեւէ հին,
յետագէմ, դինուորական, հակաազատամիտ
քաղաքականութեան, որին հետևում էր
գերմանական կառավարութիւնը հանգու-
ցեալ Վիլհելմ I կայսրի ժամանակ, և որի
գլխավոր դէկլարացիոն ու ներշնչողը՝ Բիս-
մարկ իշխանն էր:

Այժմեան կայսրի թագաւորութեան ա-
ռաջին ամիսները կարծես պէտք է արդա-
րացնէին այդ գուշակութիւնները: Վիլ-
հելմ II կայսրը գահը նստելով իր մանի-
ֆէստներում ջանում էր համակրութիւն
արտայայտել դէպի իր պապի, և ոչ թէ
իր հօր քաղաքականութիւնը:

Սակայն վերջին ստացած հեռագիրները
մեզ կարծել են տալիս թէ երկտասարդ
կայսրի իր թագաւորութեան սկզբից այդ
բանած ընթացքը ժամանակաւոր էր...
Այժմ, ըստ երեւոյթին, նա կրկին հակ-
վում է դէպի աւելի ժամանակակից, աւելի
ազատամիտ հայեացքները: Նորերում Բիս-
մարկ իշխանի տանը, պարլամենտական
ճաշկերպի ժամանակ, որտեղ ներկայ էին
պատգամաւորներից շատերը, երկտասարդ
կայսրը, դիմելով պատգամաւորներին, ար-
տասանեց հետեւեալ խօսքերը. «Ես միշտ
ցանկութիւն եմ ունեցել մօտենալ ազդի
ներկայացուցիչներին, իմ հանգուցեալ
պապս դեռ ևս խուսափում էր այդ տեսակ

յարաբերութիւններից, բայց ես ներշնչված
եմ ժամանակակից ոգով:»

Դրանք նշանաւոր խօսքեր են և դրանք
միմիայն խօսքեր չեն... Ով որ ծանօթ է
գերմանիայի, մասնաւոր Պրուսիայի պատ-
մութեան հետ, կը խոստովանի որ այդ
երկրի կառավարութիւնը, նրա թագաւոր-
ներն ու պետական մարդիկ միշտ խոնարհ-
վում էին ժամանակի պահանջմանը և ժա-
մանակակից ոգուն:

Գեռ 1847 թւին Պրուսիան չունէր այն
ժողովրդական ներկայացուցչութիւնը, այն
պարլամենտական սիստեմը, որ ունէին ար-
դէն հարաւային գերմանական պետու-
թիւնները: Ֆրիդրիխ-Վիլհելմ IV թագա-
ւորը որը բարձրացաւ պրուսական գահը
1840 թւին, կարական կերպով մերժեց
երկրին ժամանակակից սահմանադրական
կազմակերպութիւն տալը: Երկտասարդ
Բիսմարկ, որը այն ժամանակ պրուսական
պատգամաւորների ժողովի պատգամաւոր-
ներից մէկն էր, ամեն տեսակ ազատա-
մտութեան ամենակատաղի հակառակորդ
էր հանդիսանում, յայտնելով որ արեւ-
մտեան եւրոպական սահմանադրութեան
նման քաղաքական սիստեմը անյարմար է
Պրուսիայի համար և կորստաբեր կը լինի
նրա քաղաքական գարգացման համար:

Բայց արդէն 1859 թւին, երբ Պրուսի-
ան վայելում էր սահմանադրական կառա-
վարութիւն, կոմս Բիսմարկ, որը այն
ժամանակ պրուսական դեսպան էր Պետեր-
բուրգում, գրում էր Բելուի, իր ծանօթ
դիպլոմատներին մինիս. «Այժմ ես այն
կարծիքի եմ, որ սահմանադրութիւնը ան-
հրաժեշտ է նոյն իսկ Պրուսիայի պէս մի
աւատական երկրի համար. ժամանակի
պահանջման դէմ, ինչքան էլ մարդը չը
համարի ժամանակակից այս կամ այն
քաղաքական անկարելի է ընթանալ և բո-
լոր ազդերը ստիպված են վաղ թէ ուշ
ենթարկվել ժամանակի ոգուն: Ժամանա-
կակից Գերմանիայի ամենաերեւելի պետա-
կան մարդու այդ խօսքերը շատ բնաւորիչ
են Գերմանիայի, մասնաւոր Պրուսիայի
պատմական քաղաքականութեան համար:

Ի բնէ պահանջողական Պրուսիան ընթա-
նում էր իր ամբողջ պատմութեան ժամա-
նակամիջոցում. ժամանակակից ոգու պա-
հանջներին համեմատ, ճանաչելով այդ
պահանջների անհրաժեշտութիւնը երկրի
բարօրութեան համար:

Գերմանական այժմեան երկտասարդ
կայսրը, ինչքան էլ անձնապէս հակակրու-
թիւն դրար դէպի երկրի քաղաքական
ինքնավարութիւնը, դէպի պարլամենտա-
կան և սահմանադրական սիստեմը,—այնու
ամենայնիւ պրուսիացի լինելով, չէ կա-
րող պրուսական Հոհենցոլերնեան տան ա-
ւանդական քաղաքականութեան դէմ ըն-
թանալ և ինքն այս օրերս արտայայտեց
այդ ճշմարտութիւնը հետեւեալ խօսքերով.
«Ես պէտք է մօտենամ ազդի ներկայացու-
ցիչներին, որովհետեւ ներշնչված եմ ժա-
մանակակից ոգով:»

Ձիջումներ անել ժամանակակից ոգու
պահանջներին, ինչպէս ասում է պրոֆէ-
սոր Մօրգեստով իր «О Германіи» գրքի
մէջ՝ պրուսական Հոհենցոլերնեան տան
մշտական, աւանդական, պատմական դէպի-
զն էր, նշանաբանն էր:

Եւ այժմեան գերմանական երկտասարդ
թագաւորը ցոյց է տալիս, որ հաւատա-
րիմ է մնում իր պապերի քաղաքական ա-
ւանդութիւններին:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻ ԳԻՇ ՄԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Մեր ընտանիքի յատկութիւններից մէկը, կամ
ինչպէս ասուցիւնները ասում են, ազգային յատ-
կութիւններից մէկը,—բաւականաբար մտած է
գործել և մեր դպրոցներում, և այդ էլ գլխաւորա-
պէս հայ մանկավարժների շնորհով, որոնք դպրոցի
մէջ արտայայտում են մեր ընտանեկան կեանքի
տոգել յատկութիւնները: Ուրիշ երկրակցութեան
չէ էլ կարելի գալ, եթէ ուշադրութեամբ հետե-
ւեցնէ այն բոլոր գանգաւորներին և տեղեկութիւն-

կեանքի մէջ մտնելու առաջին քայլին մենք բա-
ժանվեցանք և բաժանվում ենք մեր նախնի գա-
ղափարներից և ձգտումներից: Հաստատ գաղա-
փարի տէր ուսանողը շատ անգամ հաւանքում է
նոյն իսկ ուսանողութեան մէջ, իսկ մենք հայ
ուսանողներս, մեր կղզիացած կեանքով, մեր
գաղափարի նման մտքերով աւելի ևս թուլաց-
նում էինք այն ոգին, որը կարող էր մարմին և
արիւն դարձնել ամեն մի երկրաստորով մէջ այն
բողբոյ, ինչ որ նա լսում էր համալսարանի ամ-
բիոնից և չըջապատող շրջաններից:

Եւ յիշում եմ թէ ինչպէս շատերի «բերանը
ցամաքում էր», երբ յիշում էին թէ պէտք է ա-
ւարտեն, պէտք է կենք մտնեն, և պէտք է ապ-
րեն, հէց այդպիսի ինքնամոռացութեան քայլ-
ներին իմ ուսանող—ընկերներից շատերը մոռա-
նում էին իրանց բարձր ձգտումները... ապագայ
հարուստ, խաղաղ և շուքլ կեանքի տեսարանը
տրոփեցնում էր շատերի սիրտը Գեռ վերջին
կտրուած եղած միջոցներում, իմ ընկերներից
շատերը, ես լաւ յիշում եմ, սկսում էին նամա-
կագրութիւններով և շողոքորթութիւններով բա-
րեկամանալ իրանց հայրենի քաղաքի կամ երկրի
մեծամեծներին, զօրքա մարդկանց և զիրք ունե-
ցողների յետ, որ զան մտնեն նրանց թիկ տակ
և նրանց շնորհով աւելի աջողութիւն ունենան
իրանց կարիերիստական ձգտումներին մէջ: Մեր
մէջ կային մի քանի ուսանողներ, որոնք մի ժա-
մանակ սկսեցին թղթակցել և գրել մի քանի
այնպիսի հայ հրատարակութիւնների մէջ, որոնց
մասին նրանք առաջ մեծ տեսլութեամբ էին խո-
սում, և այն էլ այն նպատակով, որ վերջումը
դրանց խմբագիրներին կամ կուսակցների միջո-

ցով, որոնք ստացվում են թէ գաւառներից և
թէ նոյն իսկ Թիֆլիսի դպրոցների վերաբեր-
մամբ:

Մեր օրիորդական դպրոցների մէջ համարեա
շարունակաբար երևան են գալիս ներքին ինտ-
րիգներ, խռովութիւններ վարժուհիների մէջ,
կուսակցութիւններ և ուրիշ այդպիսի, եթէ կա-
րելի է ասել, հակա-դպրոցական երևոյթներ,
որոնց հիմնական պատճառը միմիայն այն պա-
ռաւական բարձրաստիճաններն են, որոնցով, իբրեւ
մի կտրուկ զենքով, դպրոցի մէջ գործողները
կուռում են միմեանց դէմ, միմեանց դուրեւու-
կամ թէ այս և այն վարժուհուն կասկածելի
դարձնելու, և աշակերտների և հասարակու-
թեան աչքում վայր դրելու համար...

Ամեն մի դպրոցում, ուր կայ կեանք և գործին
ծառայելու ջերմ ցանկութիւն, կարող են լինել
անհամաձայնութիւններ վարժուհիների կամ վար-
ժապետների մէջ, բայց այնպիսի անհամաձայնու-
թիւններ, որոնք վերաբերում են կամ դպրոցի
ուղղութեան, կամ մանկավարժական մի խնդրի,
կամ դաստիարակութեան եղանակին, և կամ վերջապէս
այս և այն առարկայի դաստիարակութեան և այլն:

Այդ տեսակ, բուն դպրոցական—մանկավարժական
տարաձայնութիւնները շատ անգամ կարող են
ծագել այնպիսի դպրոցներում, որտեղ գործողնե-
րը մեքենաներ չեն, այլ գործին դիտակցաբար
ծառայող և իրանց համոզմունքի ու մտքերի տէր
մարդիկ, լինեն դրանք վարժուհիներ թէ վարժա-
պետներ: Եւ այդպիսի դէպքերում թէ դպրոցի
պատուը և թէ մանկավարժական ապագայի
վրա գործող խրաքանչիւր վարժուհու և վարժա-
պետի կողմը պահանջում է դպրոցական—ման-
կավարժական հարցը անձնական հարց չը դարձ-
նել, կուռ հակառակորդի հետ ազնաւարտ, նե-
րելի միջոցներով և բացարձակ կերպով:

Տարաբաղաբար, այդ տեսակ տարաձայնու-
թիւններ չեն մեր դպրոցներում ուսուցչական
խմբի մէջ ծագած կռիւները և տարաձայնու-
թիւնները,—որոնք անպակաս են,—և յատկապէս
մեր օրիորդական դպրոցներում, որտեղ մեծ մա-
սամբ վարժուհիներ են գործում. բոլոր կռիւները
և անախորժութիւնները սկսում են անմիտ բամ-

ցով տեղ ստանան և աջողութիւն ունենան:

Մեզանից շատ շատերը պատրաստվում էին
ապրելու համար Շատերի համար գաղափարը
մի դիմակ էր՝ իդէալիստ ընկերներից չը հաւած-
վելու համար: Եւ այժմ կեանքի մէջ տեսնում եմ
իմ ընկերներից շատերին. նրանք դանազան աս-
պարէզներ են ընտրել. դարձել են բժիշկ, փա-
տաբան, բանկիր, ուսուցիչ, չինօթիկ, աւանդա-
կան և տեսուչ: Հարկերից մէկի մէջ չը կայ
նախնի գաղափարի կտորը: Ամեն բան մոռաց-
ված է: Խոսում են նրանց հետ, նրանք երբեմն
ծիծաղում են անցեալի վրա, իսկ երբեմն էլ, երբ
անմեղ քայլեր են պատահում, յիշում են մի
քանի վայրկեանով ուսանողական իդէալները, ե-
րկտասարդութեան ձգտումները, և այն էլ կար-
ծէք միայն յիշելու համար...

Այդպէս են մեր ամեն տեղի ուսանողները. ա-
մեն տեղ, շատ քիչ դանազանութեամբ, նոյն ե-
րևոյթներն են կրկնվում հայ ուսանող երկտա-
սարդութեան մէջ: Այդ երևոյթները սփռվել չեն
Այդ գգում ենք, իսկ հասարակութիւնը այդ տես-
նելով սկսել է հեղինակներն փայտալ...

Շատ անգամ ինքն հասարակութիւնն է կոտ-
րում երկտասարդութեան լաւ ձգտումները: Բայց
այդ հանդամանքը չը պէտք է ուղղել հրապար-
ակելու: Ամեն մի նոր գաղափարի իրադրոյթը
կուռ է պահանջում իսկ այդ կուռ համար պէտք
է պատրաստվել... Եւ տարբեր անցնելուց յե-
տոյ, ես այժմ համոզվել եմ, որ ուրիշ կերպ չի-
նել չէ կարող...

Նախ. Ուս.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱԽԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՅԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ

Երբ հանում էր ներկայացման ժամանակը,
այսինքն ուսանողների և հասարակութեան յա-
րաբերութեան ժամանակը, մեր մէջ նշմարվում էր
կենդանութիւն և ուրախութիւն, իսկ հասարակու-
թեան մէջ չփոթւթիւն և տխրութիւն, որոնք շու-
տով փոխվում էին՝ նախատիքի և պարտաւանքի:
Մէկը մեղադրում էր մեզ, որ մենք քաղաքավարու-
թեան ամենատարրական կանոններից զուրկ ենք,
միւսը պնդում էր, որ բարձր նպատակով հան-
գանակած փողը ձեռնօցների վրա ենք վա-
նում, և այլն և այլն:

Ուսանողը, տեսնելով այսպիսի անքնական և
անտանելի յարաբերութիւններ, ենթարկվելով
անպատուութիւնների և անվայել վարմունքների,
դեռ համարաւորանի չէմքից դուրս չանցած՝ ատե-
լութիւն էր տածում, և կոտրած սրտով ինքն էլ
ստուգում էր դէպի հասարակութիւնը: Նա դեռ
կեանք չը մտած՝ կեանքից խորշում էր, նա ու-
սում էր առնում, մարտնչելով չքաւորութեան
դէմ, ուսման ծառաւ լիովին չէր յաջնցնում, չը
գտնելով շրջապատողների մէջ ոչ մի խորհրդութիւն
և ոչ քաջակերպութիւն. նրա թարմ և մատաղ սիր-
տը, որ շատ անգամ լողում էր ցանկութիւնների
և նպատակների ուղիւնստում, սկսում էր հիւ-
ստանալ, հանդիպելով այսպիսի արգելքներին և
անքնական յարաբերութիւններին, և ահա իր ի-

դէալների մէջ մինչև երկինք հասնող երկտասար-
դը կամաց կամաց ցած էր իջնում, որ աւարտե-
լուց և կեանքից մի փոքր հոտ քաշելուց յետոյ
բոլորովին խոյս տար ամեն հասարակական գա-
ղափարներից և զործերից...

Այդ բանում, ի հարկէ, անպայման մեղաւոր
չէ ազէտ հասարակութիւնը: Եւ մասամբ սխալ
էր այն երևոյթը, որ ուսանողների յարաբերու-
թիւնները այդ հանդամանքների շնորհով լարվում
էին հասարակութեան հետ...

Դա կարծէք սկիւղն էր այն բանի, որ յետոյ
իր իդէալն և իր հաւատարմի մնացող երկտա-
սարդութիւնը միշտ խոյս տար և թշնամական
դիրք ունենար դէպի հասարակութիւնը... Եւ
ուսման չէ յայտնի, որ այդ թշնամական դիրքը սո-
վորական է իր իդէալներին հաւատարմի երկ-
տասարդութեան մէջ մի կողմից, և իր սովորու-
թիւններին գերի հասարակութեան մէջ միւս կող-
մից...

Բայց բանը նրանումն է, որ իդէալներին հա-
ւատարմի երկտասարդութիւնը աւելի շուտ է օղ-
ջնողում, քան թէ հասարակութիւնն է իր սովո-
րութիւններից ձեռք վերցնում:

Այդ տխուր հանդամանքին շատ է նպաստում
այն հանդամանքը, ինչ որ յիշատակեց յիշող ու-
թիւնն և իր մէջ ընկերական ամուր կեանք
չը կար մեր ուսանողութեան մէջ. չը կար ու-
րեմն այն հնուց, որտեղ կարողանային մշակվել
հաստատ մտքեր, գաղափարներ և հասկացողու-
թիւններ: Մենք մեր ունեցած իդէալների և մրտ-
քերի հետ էլ չէինք կապված, այլ կպցրած էինք
թուրքով, ֆրագան և բոլոր խօսքերով... Եւ

բառանքներով և դպրոցին միանգամայն անվայել ինտրիգներով...

Կատարված լուրեր տարածել վարժուհու վարձի մասին, ստույգ զգել վարժուհու և վարժապետի յարաբերության վրա, անվայել կերպով բացատրել հակառակորդ վարժուհու ամենամեծ մեղքայւը, ոչ մի ստոր, կեղտոտ բամբասանք չը խնայել թէ հասարակութեան մէջ և թէ շատ ընտանիքներում այս և այն վարժուհուն արատաւորելու համար,— և այդ բոլորը միմիայն անձնական պատճառներէր գրգռած,— ահա մեր օրինորդական դպրոցներին անվերջանալի խռովութիւններէ պիտի զերծ և նոյն իսկ պատկերներ...

Այդ կողմից, պէտք է ցաւելով խոտովանել, մեր վարժուհիները, որոնք յանձն են առնում դպրոցական գործի ղեկավարութիւնը՝ ըստ անհրաժեշտութեան իրենց զգալի անհրաժեշտութեան հետեւեալ ծնողներէր և այն ընտանիքներ հասկացողութիւններէր, որոնց մէջ բամբասանքը ընդունված է իբրեւ մի ստոր զէնք և մի սփոփելի զբաղմունք չնչին և աւելի բարձր պահանջներ չունեցող մեր իրական դպրակարգի մէջ։— Եւ այդ բանում նոյն իսկ մեր վարժուհիները, որոնք իրանց զաղափարներով և մտքերով արմատականապէս պէտք է տարբերվէին իրանց անկիրթ սեռակիցներէր, աննշան բացառութեամբ, շատ էլ հեռու չեն գնացել, շատ էլ նախանձելի դիրք չեն բռնել։

Դպրոցը ինքը պէտք է նոր և աւելի համակրելի օրինակ տայ ընտանիքին, այն էլ մեր ընտանիքներին, ուր բուն են զրեւ շատ տղեղ սովորութիւններ։ Մեր օրինորդական ուսումնարանները իրանց վարժուհիներով նոր հոսանք պէտք է մտցնեն ընտանիքի մէջ, և ոչ թէ արտայայտեն ընտանիքի տղեղ յատկութիւնները, ապա թէ ոչ այդ կը նշանակէ՝ առաջ գնալու փոխարէն՝ յետ գնալ...

Խ. Մ.

ՆԱՄԱԿ ԵՐԵՒԱՆԻՑ

Մարտի 18-ին

Ներկայ թվականին մայիս ամսում լրանում է Երեւանի թեմական հոգևոր դպրոցի արդի հոգաբարձուներէ գործունէութեան եռամեայ ժամանակամիջոցը։ Հետևապէս լինելու են նոր ընտրութիւններ։ Բայց որ ընտրութիւն ասվածը լոկ խօսքով՝ չը լինի, այլ կատարվի և գործով, մեր սրբազան պապընք ենք համարում վաղորդ մեր քաղաքացիներէ ականջներին թմբուկ դարձնել ընտրութիւնից նրանց սթափելու համար։

Դպրոցական գործը անաշխատաբար անհրաժեշտութիւն պիտի կազմի մեր կեանքի մէջ։ Եթէ այսօր մեզանից ամեն մէկը գրեթէ ամենայն օր ակնառեստ վկայ է ամեն տեսակ տխուր, ապականիչ, աւերող պարագաների, անտարակոյս գլխաւորապէս պատճառը կրթութեան բացակայութիւնն է։ Թող դարձեալ յիշենք մեր քաղաքացիներին արդէն այլ ևս լուսարանութեան անկարող տնայնջնարութիւնը, որ այսպիսի անմխիթար ու կրքոտաբար զորութիւնից ազատվելու միջոցը կրթական գործի բարոյւնումն է։ Ուրեմն մեր հասարակութեան ամեն մի բանիմաց, արտաքին անդամի առաջնակարգ մտածման և հոգացողութեան առարկան պէտք է լինեն մեր զբաղմունքները։ Ով այժմ անուշադիր-անտարբեր է դէպի կրթական գործը՝ նա անխելահաս և ըմբռնելու իր բարոյականի, իր կեանքի բարեփոխվելու ստույգ ճամբան Ամեն մի խելքը գլխին մարդ սեպուհ պարտք պիտի համարի սթափեցնելու այս կէտի վերաբերմամբ թմբածներին, այս կէտի վրա սեռեւ տարու ամենի ակնկալու հայեացքները, այս կէտի վրա կենտրոնացնելու ամենի ձգտումները, նպատակները, նուէրները, գործերը։ Մեր ժամանակակից կրթական գործի Յուդայ, առաջադիմութեան թշնամի, հասարակական կեանքի բարեբաւ անդամ պիտի համարվեն ու ճանաչվեն այն անձինք, որոնք իրանց անձնական կեղտոտ ձգտումներին, անգուցաւ երկն զոհացումը տալու համար վատօրէն ձեռք են մկնում մեր կրթական գործի, մեր դպրոցները օրապահիկը, ողորմելի հասցիքը նուազեցնելու, կտրելու։ Սերտի ցաւով պիտի ասենք, որ մեր Երեւանը բաւական հարուստ է այսօրինակ հրէշներով, Յուդայներով, կրթական գործի եղեռնադրոյներով։ Չը նայելով որ Երեւանը բազմաթիւ, նահանգական քաղաք է, այնու ամենայնիւ կարող չէ պարճնալ ոչ իր ազգային դպրոցներէ թուով, ոչ նրանց ապահովեցնած վիճակով և ոչ էլ հասարակական որ և է բարենպաստ անքի ընկնող

այլ հաստատութեամբ։ Այս տարի բացվեց Կ. Հ. Բարեգործական ընկերութեան տեղական ճիւղը Երեւանում։ Նրան անդամակցելու քաղցր բեռն ընկած է միայն չնչին ուժեղ ստացող դասակարգի վրա, վաճառականները հեռու են պահում իրանց կապէկները...

Թողնելով մեր քաղաքի կրթական գործի ճշգրիտ նկարագիրը մի այլ անգամի, այժմ մեր նպատակն է յատկապէս քանի մի խօսք ասել թեմական դպրոցի առաջնակա հոգաբարձական ընտրութիւնների առթիւ։

Յիսուս ձեզ տարի մի քաջլի վրա շարունակ չլիտ ու առաջի խող խողալով, մեր թեմական դպրոցը (ինչպէս այդ նկարագրված է «Յիսուսի» մէջ), միանգամայն մոռացման, անուշադրութեան էր դատապարտված մեր հասարակութեան կողմից և իր այդ միօրինակ չլիտ ու առաջի խողով ծաղրականին էր հասել, մինչև որ վերջին տասնեակ տարիներում քանի մի եռանդուն գործիչներ կարողացան փոքր մի շունչ, կենդանութիւն պարգևելով նրան, իր կաշկանդված վիճակից ազատել և հասարակութեան թէկուզ փոքրամասնութեան ուշադրութեան արժանացնել, մինչև որ վերջապէս ներկայ հոգաբարձուների օրով այդ դպրոցն իր ամբողջութեամբ հասնելով այսօր ամենայն կերպով արժանի է, որ հասարակութիւնը բաց անի իր քննադատ անքիքը և դիտակ քայլերով մոտենայ իր այդ միակ յուսալի հաստատութեանը։

Այսօր թեմական դպրոցն ունի 6 հիմնական դաստան։ Այնտեղ աւանդվում են նոյն առարկաները և նոյն ծրարով, ինչ որ Ներսիսեան դպրոցում։ Ուսանում են 300-ի չափ աշակերտներ։ Ուրեմն անհրաժեշտ է, որ հասարակութիւնն այնպիսի հոգաբարձուների ձեռքը տայ այդ հիմնարկութիւնը, որոնք արդարեւ կարող և խելահաս լինէին կառավարելու, որոնք դպրոցի, աշակերտի, տեսչի, ուսուցչի յարգը, գինը, նշանակութիւնը թէ հասկանալ և թէ ճանաչել ու գնահատել կարողանային, որոնք հասարակութեան համակրութեան արժանացած լինէին իրանց գործերով։ Միթէ երևանից իրանց որդիները առաւել սիրելի, առաւել թանկ բան ունեն իրանց համար։ Ինչպէս, հոգացէ՛ք, օգնեցէ՛ք ձեր դպրոցներին, որ խնամած, օգնած լինէ՛ք ձեր որդիներին։ Խելքի եկէ՛ք, միջ մտածի միայն մի քանի ժանդոտ կոպէկներ թողնել ձեր որդիներին ժառանգութիւն, որ նրանք հաղթող ու մի տեսակ անպատանութիւնների վրա վատնեն, փչացնեն ու ձեր յիշատակը, ձեր գերեզմանը չհայհոյեն, որպիսի օրինակներ, փառք Աստուծոյ, շատերը կան ամենից անքիք առաջ։

Մեր դպրոցների ընդհանուր կառավարութիւնը կենտրոնացած է հոգաբարձուների ձեռքում, իսկ հոգաբարձու ընտրող հասարակութիւնն է։ Հասարակութիւնը երբէք իրաւունք չունի տրամադրու, դանդաղելու թէ դպրոցները արդիւնք չեն տալիս, երբ ինքը խղճով ու խելքով չէ մերձեցնել հոգաբարձական ընտրութեանը։ Հասարակութիւնը իրաւունք չունի բամբասանել, դաշտնալու, որ դպրոցների օգուտն արժան է նուէրները, փողերը աննպատակ են գործածվել, երբ ինքը հետաքրքրութեամբ ու արտաքաւութեամբ չէ մէջ մտել հոգաբարձուների ընտրելու կամ նրանց ներկայացրած հաշիւները ստուգելու։ Հասարակութիւնը իրաւունք չունի զգուհ լինելու, որ դպրոցի տեսչը, ուսուցչիները ոչինչ չեն չինում, արդիւնք չեն ցոյց տալիս, որ անարժան են իրանց պաշտօնին, երբ ինքը դպրոցին չէ տուել այնպիսի հոգաբարձուներ, որոնք գիտենային արժանաւոր տեսչին, ուսուցչին, վերակացուն անարժաններից չօղկել, դատել, որ տարուց տարի աշխատէին աւելի լաւ ու փորձառու ուսուցիչներ վարձել, խաւքը զօրեղացնել և ոչ թէ միայն էժանի ետեղ ընկնելով՝ ամեն տեսակներով խնդրել Հասարակութիւնը իրաւունք էլ չունի մեղադրելու քահանաներին, որ իրանց գլխու պատգամաւորներ են ընտրում, երբ իշխանութեան հրամանով չուն են՝ օրը, տեղը, ժամանակը, որ հաւաքվեն պատգամաւորներ ընտրելու, բայց ժողովուրդը ոչ առաջին և ոչ երկրորդ հրաւերներին է ուշադրանում։ Ինչու հասարակութիւնը իր իրաւունքները ուրիշին է տալիս։

Վերջապէս անցածն անցել է. դէժ այսուհետեւ արթնում լինենք. մանաւանդ որ դպրոցի վիճակն ու կերպարանը էլ փոխվելով՝ առաւել լրջմիտ ուշադրութեան և հոգաբարձութեան առարկայ է դարձել այժմ։ Ինչպէս լսել ենք արժանահաստ

աղբիւրից՝ հոգևոր իշխանութիւնն արդէն կարգադրութիւններ անելու վրա է, որ կատարվեն օրերումս եկեղեցական պատգամաւորների ընտրութիւնները, որ այս վերջիններն էլ ժամանակին ժողովին հոգաբարձուներ ընտրելու։ Քաղաքում կայ 5 եկեղեցի (Նորք քաղաքամասինը չը գիտենք ինչու դուրս է մնացել այդ թիւի միջից)։ Սովորաբար ընտրվում են ժողովրդից վեց-վեց պատգամաւոր ամեն մի եկեղեցուց, իբրեւ քաղաքի ընտելիչ և հասարակութեան բարեացակամ, մինչև մեր ներկայ յոգևածով ընդհանուր կերպով ժողովրդի անտարբերութեան և մեր կրթական գործի դրանով ընկնելու վերաբերմամբ քանի մի խօսք ասելուց յետոյ, ցանկանում ենք և խնդրում, որ իւրաքանչիւր քահանայ ամենայն զգուշութեամբ ու ճշգրտութեամբ իմաց տայ իր բոլոր ծխականներին պատգամաւորների ընտրելու օրը և ժամանակն ու տեղը։ Ցանկանում ենք և յորդորում, որ ծխականներն, ի սէր իրանց որդիներին, ամենայն պատրաստակամութեամբ անշուշտ պարտաւոր համարեն այն ժողովը գնալու և խղճի մտքը ու խելահասութեամբ պատգամաւորներն ընտրելու, պատգամաւորներ, որ լինեն դպրոցատէր, անաչառ, մարգահասնաչ և խղճմտաւոր, որպէս զի սրանք էլ իրանց կարգին գործունեայ, արժանաւոր, բարեխիղճ հոգաբարձուներ ընտրեն։ Թող հասարակութիւնը միջամտի, իր ձեռքն առնի իր որդիներին կրթարանի դրժը։ Հասարակութեան պարտաւորութիւնն է մտածել ու հոգալ այդ մասին։

Հ. Ա.

ՆԵՐՍԻՍԻ ԼՈՐԻՆԵՐ

Կ. Պոլսից մեզ գրում են, որ այժմ այնտեղ մի քանի շրջաններում սկսել են խօսել Մէլքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրադեանին Սիւրի կաթողիկոսական դահի համար ընտրելու մասին։ Վերջերս թուրք լրագրիչները գովասանական յօդուածներ սկսեցին հրատարակել Մէլքիսեդէկ եպիսկոպոսի մասին։

Մեզ գրում են ՆԵՐՍԻՍԻՑ. Ներսիսի թեմական դպրոցների հոգաբարձութիւնը, ինչպէս լսել ենք, որոշել է առաջիկայ ապրիլի 23-ին կատարել դպրոցների յիսնամեակի հանգիստ։ Եթէ կան շը նորակալութեան արժանի կատարած գործեր ներկայ հոգաբարձութեան օրով, անտարակոյս ամենից զլխաւորը այն է, որ մանրամասն հաշիւ է ներկայացրել հայ հասարակութեանը դպրանոցի յիսուն տարեկան անցեալի վերաբերմամբ։ Լիալոյս ենք որ առաւել մանրամասն ու ճիշդ հաշիւ կը ներկայացնի յարգող հոգաբարձութիւնը։ Ներսիսի հասարակութեանը և իր եռամեայ դործունէութեան վերաբերմամբ։

ՆԵՐՍԻՍԻՑԻՑ մեզ գրում են. «Ծաղկունք գիւղը գտնվում է այստեղից 6—7 վերստ հեռավորութեան վրա։ Այդ գիւղի հարուստներից մին, որը վաշխառութեամբ էր պարագայում, մի կուտ իր արժանի դրամով պահում էր իր դարձանշտունում։ Ասում են որ 1200 ռուբլուց ասելի գումար կար կէի մէջ, մեծ մասամբ հին արժանի աւաւին և ուրիշ։ Մի գեղեցիկ օր պարոնը իր փողով լի կուտ դատարկած է գտնում և կասկած է յայտնում թէ գողացողը իր ծառաներից մէկն է, որը միշտ դարձան էր կրում այդ տեղից։»

ՆԵՐՍԻՍԻՑԻՑ մեզ գրում են. «Տեղիս սրբազան առաջնորդը մեծ-պատի շքանք երեկոները փոփոխակի բոլոր եկեղեցիներում, իսկ կիրակի երեկոները Ս. Սարգիս եկեղեցում շարունակ քաւրոգներ է խօսում։ Ցաւալի է միայն որ ժողովուրդը շատ քիչ է յաճախում այդ զգացված և գեղեցիկ բարոյներին։»

Մեզ գրում են ՆԵՐՍԻՍԻՑԻՑ որ այս րօպէին ցորենը Երևանի քաղաքում վաճառվում է՝ խաւք վարը 34-ից մինչև 37 ռուբլի։ Միեւրեւնիք թանկ են։ Հացի լիտրը 36 կօպէկ արժէ, ոչխարի մի ֆունտը 10 կօպէկ։

ԹԷԼԱԻՍԻ Ս. Գեորգ մայր-եկեղեցու երեցիփոխան, պ. Եղոր Սիմօնեանց, ուղարկել է մեզ յիշեալ եկեղեցու հաշիւը, որը և տպւում ենք «Մշակի» ներկայ համարի յայտարարութիւնների բաժնում, և բացի սրանից նոյն պ. Սիմօնեանց գրում է մեզ և հետևեալը. «Յարգելի լրագրիչ անցեալ տարեկայ 133-օրը համարում տպված էր. մի լուր

իրեւ թէ ես հաշիւ չեմ ներկայացնում Ս. Գեորգ եկեղեցու ծխականներին։ Այդ առթիւով պատու ունեմ յայտնել, որ ես վարելով յիշեալ եկեղեցու երեցիփոխանի պաշտօնը ամբողջ 16 տարի, ամենայն տարի ներկայացրել եմ մանրամասն հաշիւ իմ ընտրողներին, տպագրել եմ 14 տարեկայ հաշիւները հայոց պարբերական մամուլի մէջ (տես «Արարատ», 1888 թ. II տետրակ), և մի քանի անգամ էլ հրատարակեմ եմ ներկայացրել. սակայն ժողովրդականները յայտնելով իրանց գոհունակութիւնը, չորս անգամ են ինձ վերընտրել։ Ներկայ տարեկայ մարտի 2-ին հայր դործակալը կարգաց անցեալ տարեկայ մուտքի և ծախսի հաշիւը, որը աւելորդ չեմ համարում քաղաածօրէն ուղարկել «Մշակին», խնդրելով տպագրել իր էջերից միմում։»

ՇՈՒՇՈՒՑ, հայոց Բարեգործական ընկերութեան ճիւղի նախագահից ստացանք 10 ռուբլի յօդուած Բաթիկի մահաբաժանի կատուցման և հետեւեալ նամակը. «Նորբերումս Շուշում վախճանվել է Գոյթիգոմ գիւղի բնակիչ Մելքոն Աթաշեան, որը կենդանութեան ժամանակ կտակել է 100 ռուբլի հետեւեալ կերպով բաժանելու համար. 25 ռուբլի բարեգործական ընկերութեան տեղիս ճիւղին, 25 ռ. Ելմիսի վանքին, 25 ռ. Տաթևի վանքին, 15 ռուբլի Գոյթիգոմ գիւղի եկեղեցուն և 10 ռ. հանգուցեալ Բաթիկի գերեզմանի վրա մահաբաժան կանգնեցնելու համար։ Վերջին գումարը, 10 ռուբլին, հանգուցեալի ազգականների յանձնարարութեամբ, ընկերութիւնը սրա հետ ուղարկում է ձեր խմբագրութեանը։»

«Հիւսիսային գործակալութիւնը» հեռագրում է մեզ, որ Պետերբուրգի օրոսայում մարտի 21-ին բաւական յօդվիչ լուր տարածվեց, այն է որ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի թոյլաւորել խաղաղութեան տոնակները յետաձգութեամբ ծախել միմիայն այն բանկային դրամեանակներին, որոնք կը ներկայացնեն կառավարութեանը 50,000 ռուբլի գումարական և որոնք իրանց գործունէութեան մէջ կենթարկվեն վարչական-պոլիցիական վերահսկողութեան։ Կառավարութեան այդ տեսակ կարգադրութիւնը, եթէ իրագործվի, անշուշտ մեծ համակրութեամբ կընդունվի բոլոր բարեմիտ անձանց կողմից, քանի որ, ինչպէս մեզ յայտնի է, մասնաւոր բանկային այլ և այլ դրամեանակները անասելի զեղծումներ էին գործում ներքին փոխառութեան և այլ տոմսակները յետաձգութեամբ ծախելով, խաբելով միմիայն մարդկանց ու նրանցից իւրաքանչիւր տոմսակի համար անասելի դուռները կորցնելով, ինք թէ օրինական տոկոսներ վերցնելով, տոմսակները յետաձգութեամբ ծախելու ժամանակ

Մարտի 21-ին, պ. պ. Լասալի և Զարէի Ֆրանսիական օպերետային խումբը ներկայացրեց Ռիֆլիսի թատրոնում «Կօրնելլիան դանդաղներ» յայտնի օպերետը, երաժշտութիւն Պլանկետի խաղի և երգեցողութեան ensemble շատ գեղեցիկ էր, տիկին Մադար մեծ հնչողութիւն ունեցաւ ժէրմէնի դերում և ինքն պ. Լասալ ամբողջ կառավարիչ, ձեր Գասպարի դերում։ Պարոնը ճշմարիտ արտակարգ դրամատիկական տաղանդ ունի։ Տիկին Գրետո շատ գեղեցիկ և վայելուչ էր Սէրպուլետայի դերում։ Թատրոնը գրեթէ լի էր։ Պ. Լասալին ներկայացման ժամանակ մատուցվեց մի պոսիլ հասարակութեան կողմից։ Մարտի 22-ին նոյն խումբը ներկայացրեց «Երեմի» պիէսան, հեղինակութիւն Ենիկէնի և Միլլի, երաժշտութիւն Բուրլիի։ Այդ պիէսայի գլխաւոր, այն է կոմսուհի Կօրնելլայի դերը կատարեց համակրելի տիկին Լասալ, որը, ինչպէս միշտ, իր չնորհալի, կենդանի, խելացի խաղով և դուրեկան երգեցողութեամբ հիացրեց ամենքին։ Հիշեալ թիւի 23-ին մարտի, ներկայացվեց Ռիֆլիսիցիներն արդէն ծանօթ «La fille de madame Angot» օպերետը։

ՆԵՐՍԻՍԻՑԻՑ մեզ գրում են որ վերջին օրերը եղանակները տաքանալով և երբեմն էլ յորդ անձրևներ գալով՝ շրջակայ սարերի վրա ձիւնը կատարեալապէս հալվում է, այնպէս որ Բաղդան գետը այն աստիճան վարարել է, որ կատաղած կերպով իր ափերին խիլով, գոռում-դուռում է վազում։ Իսկ Սարատտեան դաշտում տեղ տեղ լճեր են երևում, որից հետեւեցնում են թէ այդ դաշտով անցնող գետերը նմանապէս վարարելով, ծածկել են դաշտի շատ տեղերը։

կուլիաներից, սերբական գահի խնամակալները յայտնել են վերջնականապէս, որ իրանք հետեւելու են Միւսի թագաւորի քաղաքականութեանը:

—Վիլնիւ կայսրը մասնակցեց իշխան Բլաւրի տուած, այսպէս կոչված «պարլամենտական ճաշին»: Վիլնիւ կայսրը զբաղւած կամեցել էր աւելի մօտ լինել ժողովրդի ներկայացուցիչներին, և խօսելով այդ առիթով, նա ի միջի այլոց ասել է հետեւեալ խօսքերը. «Իմ հանգուցեալ պապը խոյս էր տալիս ժողովրդի ներկայացուցիչներին մօտ լինելու, իսկ ես ներշնչված եմ ժամանակակից ոգով: Այդ խօսքերը լաւ տպաւորութիւն գործեցին:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 22 մարտի: Իր պրօկլամացիայի մէջ Բուլանտէ հերթում է օր և է դատարանի իրաւունքը իր անձի վերաբերմամբ, բացի սովորական դատարանի իրաւունքից, մերժում է սենատի իրաւասութիւնը, պախարակում է հանրապետականների ազատութեան և քաղաքացիական իրաւունքների խախտումը և ասում է օր կը սպասի Բելգիայում ընդհանուր ձայնատուութեան միջոցով ազնիւ հանրապետութեան հաստատման ֆրանսիայում:

ԲՈՒԿԱՊԵՏ, 22 մարտի: Ներկայացուցիչների ժողովը ձայների նշանաւոր առաւելութեամբ վերջնականապէս ընդունեց զինուորական օրինագիծը:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 22 մարտի: Ամերիկական սենատը յետաձգեց առաջիկայ նստաշրջանին յանձնարարելու յանձնարարական օրինակները:

ԲՈՒԿԱՊԵՏ, 23 մարտի: Մինիստրութիւնը հրաժարական է տուել:

ՓԱՐԻԶ, 23 մարտի: Մինիստրների խորհուրդը վաղը կը վճռէ թէ հարկաւոր է արդեօք անյապաղ պահանջել պատգամաւորների ժողովից, որ ժողովը թող տայ դատաստանական դատ բանալ Բուլանտէի դէմ:

ՀՈՒՍՏ, 23 մարտի: Խալալկան աղբիւրներից ստացված հեռագրական լուրերին համեմատ՝ Նեղուսը վախճանվել է վերքերից, որ նա ստացել է Շօկի Մէնէլիկ թագաւորից կրօն պարտութեան ժամանակ:

ԲՐԻՒՍԷ, 23 մարտի: Բելգիական կառավարութիւնը հարց է յարուցել՝ արդեօք հարկաւոր է՞ր լինի արգելել Բուլանտէին բելգիական հողի վրա մնալը: Կառավարութիւնը այդ միջոցին կը դիմէ, եթէ Բուլանտէ կը սկսի ադիտացիա վարել:

ՀՈՒՍՏ, 24 մարտի: Նեղուս, որպէս պատմում են, սպանված է Մէնէլիկի մօտ եղած ճակատամարտի ժամանակ, բայց ոչ թէ Մէնէլիկի դէմ, այլ դէմ ինքնին: Դէմ եղած պատերազմի ժամանակ: Մէնէլիկ, որի դրբը բանակ էր դրել Շօկի սահմանի վրա, օգնութեան չը հասաւ Նեղուսին: Նեղուսի ժառանգութեան համար, որպէս ասում են վիճում են նրա ազգական Գէրէզ և նրա փեսայ Մէնէլիկ:

ՓԱՐԻԶ, 24 մարտի: «Journal Officiel» լրագրում տպված է ծովապետ Օլրիի ծանուցումը Սադալի անցքի մասին: Ծանուցումը հաստատում է ֆրանսիական ծովապետի առաջիկան հաղորդութիւնները՝ ընդհարումների առաջին անգամ վերաբերմամբ արած ջանքերի և գերիներին խնամելու մասին:

ԲՐԻՒՍԷ, 24 մարտի: Ստէնլի և Էմիլ-փաշա գնում են Չանսլիբար մի քանի հազար տղամարդկանց, կանանց և երեխաների հետ և փղի 6000 ժանիքներով:

ՀՈՒՍՏ, 24 մարտի: Նեղուսի մահուան լուրը հաստատվում է: Արեւիկայի դրբը այլ ևս գոյութիւն չունի: Երկրում կատարեալ անիշխանութիւն է տիրում:

ՓԱՐԻԶ, 24 մարտի: Պատգամաւորների ժողովը քուէարկեց և ընդունեց Բուլանտէին դատի ենթարկելու՝ առաջարկութիւնը 335 ձայների մեծամասնութեամբ 208-ի դէմ: Պատգամաւորների ժողովի բւլետեն յանձնարարում է ընտրեց սենատից բարձրագոյն դատարան դարձնելու նախագիծը: Ըննելու համար: Յանձնարարում է 11 անդամներից 6-ը համակրում են նախագիծին—Պատգամաւորների ժողովի այսօրվա նիստում կարդացվեց զինուոր դատախազի մեղադրական ճառը, որով պահանջվում է դատի ենթարկել Բուլանտէին հանրապետութեան դէմ դաւադրութիւն անելու պատճառով: Բուլանտէան պատգամաւորները յայտնեցին, որ իրանք համերաշխ են Բուլանտէի հետ, ընդհանուր ձայնատուութեան հետ միասին մասնակցում են դաւադրութեանը պարլամենտարիզմի դէմ և պահանջում են, որ իրանց ևս Բուլանտէի հետ միաժամանակ դատի ենթարկեն:

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԻՄԵՐԵՏԻ ՎԻՃԱԿԱՅԻՆ ԿՕՆՍԻՍՏՈՐԻԱՅԻ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՃԱՅԻՆ ՍՐԱՆՈՎ ՀՐԱԵԻՐՈՒՄ ԵՒ ՀԱՆԼԱՐԱՐԻ Ա. ԼՈՒՍԱՆՈՐԻԶ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄԵԾԱԿԱՄԻԸ Ծխական ժողովրդին շնորհ բերել նոյն եկեղեցի այսօր, մարտի 25-ին երեկոյան ժամը 6-ին, կատարելու ա. Լուսաւորիչ եկեղեցու հաշտատեսներին և շինութեան ու վերանորոգութեան հոգաբարձուներին ընտրութիւնը երեկոյան ժամը 7-ին յետոյ:

Վերատեսուէչ բարեկարգութեան եկեղեցիների հայոց Հաւաքարի՝ Աշոտ քահանայ թէմուրազեանց:

1—1

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲԱՋՆՈՒԹԵԱՆ ԹԵՄԻՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ տնօրէնութեան համաձայն սրանով հրաւիրում եմ ԿՈՒԿԻՍԵՐ Ս. ԱՍՈՒՆԱՅԻՆ ՆՈՐԱՇԵՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՄԵԾԱԿԱՄԻԸ Ծխական ժողովրդին շնորհ բերել վաղը, կիրակի, մարտի 26-ին, առաւօտեան ժամը 12 1/2-ին, նոյն եկեղեցու Տղայոց դպրոցի դահլիճը՝ կատարելու յիշեալ դպրոցի նոր հոգաբարձուների ընտրութիւնը ա. պատարագից յետոյ:

Վերատեսուէչ բարեկարգութեան եկեղեցիների հայոց Հաւաքարի՝ Աշոտ քահանայ թէմուրազեանց:

1—1

ՀԱՅՈՒՆԱՅԻՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՋՈՒԹԻՒՆԸ խնամարար խնդրում է ընկերութեան անդամներին շնորհ բերել ներկայ լինելու Մարտի 26-ին կիրակի, առաւօտեան 11 ժամին, Ս. Նշան եկեղեցու ուսումնարանի դահլիճում, ընկերութեան անցեալ 1888 թ. ել ու մուտքի հաշիւ և 1889 նախաճաշի քննութեան ու հաստատութեան համար:

1—1

БОЛЬШАЯ ПРЕДПРИЯТИЕ
РАСПРОДАЖА
ՏՕՆԵՐԻՑ ԱՌԱՋ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ
Կենտրոնական զաւանդերիական մագաղիսում երեւանեան հրապարակի վրա, տուն Ջուրաջովի, Սէվիւնարիայի և Սկուէրի դիմաց:

Ամեն տեսակ զաւանդերիական, մօզայիկ և տան անասնութեան առարկաներ, ճերմակեղէն, կօրսէտներ, Ժերսէ, զգեստներ, զուլպաներ (տղամարդկանց և կանանց): Արժանիք, նետէսէրներ, կօսմէտական միջոցներ, մէլիօրի և բրօնզեայ իրեր, լամպաներ, ամանեղէններ, երկանների խաղալիքներ և այլն:

1—6

Հանգուցեալ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՊԱԼԱՍԱՆԵԱՆԻ նախկին աշակերտները հրաւիրում են հանգուցեալի ազգականներին, ծանօթներին, բարեկամներին և նրա յիշատակը յարգողներին շնորհ բերել այսօր ամսիս 25-ին Վախի մայր-եկեղեցին հոգեհանգստանք:

Հոգեհանգստը կը կատարվի ա. պատարագից յետոյ:

Հ Ա Շ Ի Ի

1888 թի յունվարի 1-ին Թէլաի Ս. Գէորգ մայր-եկեղեցին ունէր 1,239 ռուբլ 72 կօպ. դրամագրութիւն: Մի տարվայ ընթացքում ստացվել են հետեւեալ հասոյթներ. տոկոսից մայր դրամարի 57 ռ., մոմի արդիւնք 154 ռ., գանձանակից, լուսաղբիւրներից, ջահեր վառելու, դիպարի, թագերի վարձից և այլն 167 ռ. 85 կ.: Աւելացնելով մայր դրամարի 1,239 ռ. 72 կօպ. կը լինի ընդամենը 1,618 ռուբլ 57 կօպէկ:

1888 թի ընթացքում եկեղեցին ծախս է ունեցել. ուսումնարաններին յատկացրած 120 ռ., լուսարարի և ժամկոչների ուժիկ 120 ռուբլ: Կատարվել են հետեւեալ նորոգութիւններ. եկեղեցին սպիտակացրած է թէ ներսից և թէ դրսից, չինված են երկաթէ վանդակներ, քահանաների դասերի և գաւթի պարիսպների համար, գնված են նոր ժամաւապիկներ և այլն, ծախսվել է 560 ռուբլ: Ուսումնարանի լուսկիլի և այլն 40 ռուբլ. ընդամենը 1,040 ռուբլ:

Ծախսը դուրս դալով մուտքից, մնում է առ 1-ն յունվարի 1889 թի 578 ռուբլ, 57 կօպէկ: Այս դրամարից 500 ռուբլին գտնվում է արքունական բանկում շահեցողութեամբ, իսկ մնացած 78 ռուբլ 57 կօպէկ գումարը գտնվում է առձեռն ինձ մօտ ընթացիկ ծախսերի համար:

Մի հաշիւները հայեւո իման պարզ են ժապաւինեալ մատենաներում, ինչպէս և ամեն ոք կարող է ստուգել, միայն մեզ անհասկանալի է, ինչից զրոյված այդ տեսակ լրատուները աշխատում են հասարակաց մտքերը պղտորել: Առանց դրան էլ հոգեւոր իշխանութիւնը ճանաչում է մեր գործունէութիւնը:

Երեցփոխան Թէլաի Ս. Գէորգ եկեղեցու՝ Եպար Սիմէոնեանց
1—1

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

ՎԱՀԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ընդունում է հիւանդներին, առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև 11 1/2, իսկ երեկոյան 6—7, գանձակայա փողոց, տուն Թամազեպիկ № 26.

2—3 (2. 5.)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԷՔԻԱԹՆԵՐԻ

Հին գերիորդ գիրքը:

Վաճառվում է Թիֆլիսի հայ գրավաճառանոցներում: Գինն է 50 կօպ.

Շուտով մամուլի տակ կը մտնի մեր ժողովածուի 7-րդ գիրքը: Գաւառական ուսուցիչներից և առհասարակ ձեռնհաս անձանց խնդրում ենք ուղարկել մեզ հետեւեալ նիւթերը.—հեքիաթներ, ժողովրդական երգեր, աղօթքներ, առածներ, հանելուկներ, անէքներ, օրհնութիւններ, երգումներ, սրախօսութիւններ, փաղաքշական խօսքեր, ջան-գրկումներ, մանկական խաղեր, և այլն: Նաեւ գաւառական բառեր, օճեր և դարձուածներ: Ամեն տեսակ աւանդութիւն պէտք է գրել բուն տեղական բարբառով (դժուարեմբ բառերի բացատրութեամբ): Մեզ բաւականապէս նիւթ ուղարկողը կը ստանայ մեր հրատարակած գրքերից մի մի օրինակ: Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, Т. Навасар-ДЖАНЪ, редакция журн. «Миръ»:

4—4 (2)

Լոյս տեսաւ մամուլի տակից և վաճառվում է Կենտրոնական և Կովկասեան գրավաճառանոցներում:

ԲՆԱՆՈՐՈՒԹԵԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

Բարի՛ յարհետադիտական արքունի ձեմարանի խալալկան գրականութեան պրօֆէսոր Անդրէաս Գաբրիէլի յոյսերն ու բաղձանքները: Թարգմանեց Գրիգոր Շահբու-դաղեանց.

Գինն է 60 կօպ.

2—3

ՆՈՐ ԳԱՇՆԱՄՈՒՐՆԵՐ

(Պիանինօ)

Ամերիկական տեսակի, վարձով են տրվում և ծախվում են գործարանական գնով, Կօպ-պի դաշնամուրի գործարանում: Միջայէլեան փողոց, № 132.

4—5

COMPAGNIE DES MESSAGERIES MARITIMES

PAQUEBOTS-POSTE FRANÇAIS.

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳԱՅՈՒԹԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

(ՄԵՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԵԻԻ և ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ Ուրբաթ, 31 մարտի (12 ապրիլի), ԲԱԹՈՒՄԻց դուրս կը գնայ շոգեւաւ ERIDAN (ԷՐԻԴԱՆ), նաւապետ RANGONE (ՐԱՆԳՕՆ), մանկով Կ. Պօլիս, Պօրտ-Լաֆօս և Լաւ կալաբ:

Ազնիւները՝ ԲԱԹՈՒՄԻՄ պ. Գ. ԷՍՏԵՆԺԵՐ, իսկ ԹԻՖԼԻՍԻՄ ԳԷՈՐԳ ՀԵՋՈՒԹԵԱՆ ՀԵՋՈՒԹԵԱՆ:

2—2

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԳԵՐՄԱՆԵՐԻՆ-ՀԱՅԵՐԻՆ

ԼԻԱԿԱՍԱՐ ԲԱՌԳԻՐԳ

Աշխատասիրեց հ. Աւետիք վ. Կոյաւեան, Վիէննա, 1889, Միլիթարեան տպարան
Նոյն գերմաներէն-հայերէն (աշխարհաբար) բառարկըն (104 թերթ=1667 երես) ունի սկիզբն համառօտ գերմաներէն քերականութիւն. կը բովանդակէ գերմաներէն լեզուի ամեն գործածական դիւանական և ընտանեկան բառերն ու բացատրութիւններն, բառերու ասութիւններն ու առումներն, և այլն: Տպւած է ազնիւ թղթի վրա, թղթակազմ կամ կիսաթղթի արժէքն է 10 ռուբլի, կիսաթղթի 11 ռուբլի, ճանապարհի ծախսը 80 կօպէկ գնողին վրա է: Ծառ օրինակ գնողին քանակութեան համեմատ վիճում կը լինի: Ցանկացողները կարող են ստանալ՝ գինն ու ճանապարհի ծախսը ուղարկելով հետեւեալ հասցէին. Вѣ Вѣну. (Австрія) Mechitharisten-Congregation Wien Mechitharistengasse 4.

5—5